

ORMAN YANGINLARI SÜRERKEN

İNSANLIK HIZLA HAYATTA KALMA EŞİĞİNE DOĞRU İLERLEMEDİR **AFETE DÖNÜŞEN ORMAN YANGINLARI KRİZİ YÖNETİLEMEMİŞTİR**

Avustralya’da 2019 yılında başlayan aylarca(240 gün) süren ve ülke tarihinin orman yangınında yaklaşık 5 milyon hektar orman alanı tahrip olmuştur. Aynı yangında 1.1 milyar hayvanla birlikte 28 kişi hayatını kaybetmiştir. Yine Amerika’da ülke tarihinin en büyük yangınları söndürülememektedir. Akdeniz’e kıyısı olan birçok ülkede orman yangınları devam etmektedir. İngiltere’de anormal sıcaklıklar fırtınalar. Almanya ve Belçika’da görülmemiş sel baskınları köyleri ve kasabaları adeta yutmuş ve 200 den fazla ölüm meydana gelmiştir. Dünyanın değişik yerlerinde 50 dereceye varan sıcaklıklar. Alpler dahil kutup buzulları eriyor, tayfunlar artıyor atmosferin dinamikleri daha da keskinleşiyor. Geçmişte anormal olan bu olaylar günümüzün normal haline geldi. Aslında bütün bunlar bozulan bir sistemin zincirleme sonuçlarıdır.

Küresel iklim krizi yeni başlamış değil, uzun zamandır değişim sürecinin içindeyiz. Buna karşın Türkiye; orman yangınlarının bütün dünyada artmasının esas nedeni olan İklim Krizine karşı yapılan Paris İklim Antlaşması’ını imzalamış olmasına rağmen hâlâ yürürlüğe koymamıştır.

Son orman yangınları başta olmak üzere ülkenin değişik bölgelerinde baş gösteren susuzluk, aşırı sıcaklar, kuruyan göller, Tuz Gölünde ölen flamingolar ülkemizin bu tip krizlere ne kadar hazırlıksız olduğunun kanıtıdır.

Orman Genel Müdürlüğünün resmi verilerine göre; son beş yılda yıllık ortalama 2.771 yangına karşılık 11.819 hektar orman alanı yanmıştır. Önceki beş yılda ise 2.492 yangında ise 6.372 hektar alan yanmıştır. Bu verilere göre; yıllık ortalama yangın sayısı %11.2 artarken yanan alan miktarı %85,5 artış kaydetmiştir(Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ). 2021 yılında ise tüm rekorlar alt üst olmuştur.

Ülkemiz birçok bölgede 28 Temmuz 2021 tarihinde başlayan ülke tarihinin en büyük yangınları ile boğuşmaktadır. Yangınlarda hayatını kaybeden bütün vatandaşlarımıza rahmet yakınlarına baş sağlığı sabır diliyoruz. Yangınların söndürülmesinde üstün çaba gösteren başta Orman Genel Müdürlüğü personeli olmak üzere tüm emeği geçenlere teşekkür ederiz. Ayrıca, yangın esnasında halkımızın gösterdiği refleks ile gelişen sivil dayanışmayı takdire şayan bir davranış olarak değerlendiriyoruz.

Maalesef dünyadaki orman yangınları ve diğer belirtilerden yeterli dersi çıkardığımızı söyleyemeyiz. Oysa daha hazırlıklı olabilir ormanlarımızın önemli bir bölümünü kurtarabilirdik. Yangınların boyutu büyüyünce özellikle yer ekiplerindeki personel sayısı ile hava aracı sayısının yetersiz kaldığı herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Sonuç olarak ülke tarihimizin en büyük yangınları oldu bundan büyük bir üzüntü duyuyoruz. Ancak tehlike henüz geçmiş değildir alarm durumu devam etmelidir.

Orman yangınları ile mücadele için bir kez daha hatırlatmak gerekirse;

- 1- Yıllar öncesinden beri söylenen ve realiteye dönüşen küresel iklim krizi koşulları dikkate alınarak önümüzdeki dönemden itibaren başta ilgili kurumlar olmak üzere üniversiteler, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınarak yeniden bir ulusal yangın eylem planı hazırlanmalıdır.
- 2- Orman yangınlarında uçak helikopter kullanımı tartışmasına son verilmeli, oluşturulacak ulusal yangın eylem planına göre mülkiyeti yetkili kurumda olmak üzere bir hava aracı filosu oluşturulmalıdır.
- 3- Yer ekiplerinin personel eksikliği 6831 sayılı orman kanununa göre orman köyü haklarına sahip kişilerden olmak üzere objektif kriterlere göre acilen doldurulmalıdır.
- 4- Personel çalıştırmaya dayalı ihale yöntemi ile orman yangını söndürme ekibi oluşturulmamalıdır.
- 5- Ülkemizdeki ormanları ve doğal varlıkları yöneten kurumlar(OGM ve MPGM) siyasi iktidardan bağımsız, liyakatin özenle uygulandığı birer teknik genel müdürlük haline dönüştürülmelidir.
- 6- Orman yangını ile mücadele başta olmak üzere uzmanlık gerektiren birimlerde çalışan personel özendirilerek çalışması sağlanmalı, rotasyon ve benzeri uygulamalarla istek dışı yer değişimi yapılmamalı başka işlerde görevlendirilmemelidir. Sözleşmeli personel çalıştırma yönteminden derhal vazgeçilmelidir.
- 7- Geçtiğimiz yıllarda Buca Kaynaklar mahallesinde Orman yangınlarında görev yapan personelin eğitimi amacı ile orman içine tesis edilen bir süre amacı doğrultusunda kullanıldıktan sonra talep üzerine Dokuz Eylül Üniversitesi'ne devredilen "Orman Yangınları Eğitim Merkezi" yapım amacı doğrultusunda kullanılmak üzere acilen Orman Genel Müdürlüğüne geri verilmelidir.
- 8- Manisa Muradiye'de 1954 yılında kurulan 100 hektarlık Orman Fidanlığı kapatılarak Otomobil fabrikası kurulmak üzere Manisa Organize Sanayi Bölgesine devredilmiştir. Orman Genel Müdürlüğünce yapılan ağaçlandırmalar için kullanılan fidanların önemli bir bölümünü karşılayan aynı zamanda soliter fidan(yaşlı fidan) üretiminde özel sektöre öncülük edecek birikim ve kapasiteye sahip yaklaşık 300 tür fidan yetiştirilen bu fidanlık acilen Orman Genel Müdürlüğüne geri verilmelidir.
- 9- Orman içi köylerde yaşayan halkın kentlere göçünü engelleyici tedbirler alınmalı, orman halk ilişkilerinin geliştirilmesi bakımından üretim, bakım ve ağaçlandırma işlerinin köylüler tarafından sosyal güvenceli şekilde yaptırılması için mevzuat geliştirilmelidir.
- 10- Yaşadığımız olağanüstü sürecin önümüzdeki dönemde hangi boyutlara ulaşacağı ve nereye doğru evrileceği henüz belli değildir. Bundan böyle piyasanın odun ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılamayı hedef alan, endüstriyel ağaçlandırma vb. uygulamalarla ormanlar üzerine kurulan üretim baskısına acilen son verilmelidir.

11-Yanan alanların doğal veya ağaçlandırma yolu ile rehabilitasyonu ve ağaçlandırılmasında

Orman Genel Müdürlüğü oldukça donanımlı bir birikime sahip olduğu ve süresi içinde bu çalışmaları bitireceğinden emin olmakla birlikte gerek bu konuda uzman olmayan çevrelerin baskısı veya talebi doğrultusunda bu alanlara başta kızılçam olmak üzere yöresel doğal türler dışında zeytin, badem, incir vb. kültür bitkilerinin sahaya dikimine kesinlikle izin verilmemelidir.

12- Yangınlarda zarar gören orman köyü halkının maddi kayıpları merkezi hükümet tarafından karşılıksız olarak giderilmelidir.

13- Orman yangınları toplumun tüm kesimlerini ilgilendiren aynı zamanda doğal bir afet olup, topyekün mücadele gerekmektedir. İllerde ilan edilen “Yangın Komisyon Kararları” doğrultusunda yangınlar tek merkezden yönetilmeli, yönetim merkezinden belli aralıklarla topluma doğru bilgi akışı sağlanmalı ve son yangınlarda görülen koordinasyon zafiyeti bir daha yaşanmamalıdır.

14- Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesine ilişkin uygulanmakta olan 285 sayılı tebliğin 4. Maddesinde yazılan ve her yıl İllerde Vali başkanlığında toplanan ve “Orman Yangınları ile Mücadele Komisyonu” kararları eksiksiz şekilde uygulanmalı, yerel yönetimler başta olmak üzere diğer kurumlar ile gönüllülerin olanaklarından azami ölçüde faydalanılmalı bu olanaklardan faydalanmada zafiyet yaşanmamalıdır.

15- Ülke genelinde orman yangınlarının %97 si insan kaynaklı olduğu kayıtlara geçtiği halde blok orman alanlarının parçalanmasına ve insan faaliyetinin artmasına neden olan başta özel ağaçlandırma olmak üzere turizm, madencilik, HES, RES vb. tesislere kesinlikle izin verilmemeli, ormanın varlığının tek başına üstün kamu yararı sayılması gerekmektedir.

Birleşmiş milletler 10.08.2021 tarihinde yayınlanan yeni iklim raporunda; sıcaklık artışlarında meydana gelen anormal değişiklikler nedeniyle her ne olursa olsun, 1,5 derecelik sıcaklık artış eşiğine 2040'ta ulaşılacağı, karbon emisyonunun sınırlanmaması durumunda ise bu artışın 10 yıl içinde gerçekleşmiş olacağı belirtilmiştir.

Bundan böyle ormansızlaşmaya tahammülümüz kalmamıştır. Ormanlar emanetimizdir, ormanlar teminatımızdır, ormanlar insanlığın ve dünyanın geleceğidir. Bu değerli varlığın daha etkin korunması yönünde tüm halkımızı ormanlara sahip çıkmaya, orman yangınları başta olmak üzere ormanlara zarar verecek tüm tehditlere karşı sorumluları daha etkin tedbirler almaya davet ediyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.